



Kv. luonnonvarapaneelin, IRP:n kuulumisia

JÄKKI -työryhmä 12.6.2025

Merja Saarnilehto, ympäristöneuvos, YM

Globaali luonnonvaranäkymä (IRP GRO 2024)

- Luonnonvarojen käytön lisääminen on planetaarisen kolmoiskriisin tärkein ajuri.
- Materiaalien käyttö on lisääntynyt yli kolmenkertaiseksi viimeisen 50 vuoden aikana. Se kasvaa edelleen keskimäärin yli 2,3 prosenttia vuodessa.
- Materiaalin oton ja jalostuksen ilmasto - ja biodiversiteettivaikutukset ylittävät merkittävästi tavoitteet, jotka perustuvat ilmaston lämpenemisen pysäyttämiseen 1,5 asteeseen sekä luonnon monimuotoisuuden vähenemisen välttämiseen.
- Luonnonvarojen käytön ennustettu 60 prosentin kasvu vuoteen 2060 mennessä voisi estää ponnistelut globaalien ilmasto -, luonnon monimuotoisuus - ja saastuttamisen vähentämistavoitteiden saavuttamiseen sekä myös taloudelliseen vaurauden ja ihmisten hyvinvoinnin saavuttamiseen.
- Luonnonvarojen käyttöä on vähennettävä kiireellisesti, ja kiertotalous voi sen mahdollistaa.



Mitä tämä voi tarkoittaa?

Kiertotalous on elintärkeä EU:n kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä 90 prosentilla vuoteen 2040 mennessä. Potentiaalia on erityisesti rakentamisen, energiantensiivisen teollisuuden ja ruokajärjestelmän aloilla.

Kiertotalouden toimilla voidaan suoraan vähentää materiaaleihin upotettuja päästöjä. Euroopan ympäristökeskuksen (EEA) mukaan yli 60 prosenttia maailman kasvihuonekaasupäästöistä liittyy materiaalien louhintaan, käsittelyyn ja valmistukseen.

Lisäksi kiertotalous voi vähentää päästöjä merkittävästi ja kustannustehokkaasti, erityisesti materiaali-intensiivisillä aloilla.

Kiertotalous voi myös pysäyttää globaalin luonnon köyhtymisen. Sitran selvityksen mukaan kiertotaloustoimilla ruoka - ja maatalous -, rakennus -, tekstiili - ja metsäsektoreilla voidaan pysäyttää luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen ilman muita toimia.



International Resource Panel

- Kansainvälinen luonnonvarapaneeli on tutkimuspaneeli, joka keskittyy luonnonvarojen käytön ympäristönäkökohtiin.
- Toiminut vuodesta 2007 (18 vuotta). Kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.
- Suomi ollut mukana alusta saakka. IRP:n kokous on järjestetty kaksi kertaa Helsingissä, joista jälkimmäinen 1. kertaa Maailman kiertotalousfoorumin (WCEF) yhteydessä; tärkeä kumppanuus
- Paneeli koostuu globaaleihin luonnonvarakysymyksiin ja niiden ympäristönäkökohtiin erikoistuneista tutkijoista. Sen jäsenmäärä (36) on pyritty kasvattaman huomioiden alueellinen ja sukupuolten tasapuolisuus.
- Paneelilla on rahoittajista koostuva ohjausryhmä sekä yhteisesti hyväksytyt toimintaperiaatteet (*Rules & Procedures*). Ohjausryhmässä on eri maiden (28) hallinnon edustajia, Euroopan komissio ja UNEP.
- Paneelin toimintaa tukevat joukko strategisia partnereita sekä UNEP:n alla toimiva sihteeristö
- Paneelin puheenjohtajien toimivat *Janez Potocnik* ja *Izabella Teixeira*, ohjausryhmän puheenjohtajat *Elisa Tonda* (UNEP) ja *Sarah Nelen* (COM/DG ENV).



Toimintatapa

- Kansainvälinen luonnonvarapaneeli kokoaa olemassa olevaa tutkimusta globaalista näkökulmasta. Tuottaa raportteja (*full reports*) ja pienempimuotoisia julkaisua (*rapid studies, think pieces*).
- Lippulaivajulkaisu *Global Resource Outlook* (Globaali luonnonvarakatsaus)
- Pyrkii vahvaan politiikkarelevanssiin tuottamalla myös päättäjille suunnattuja julkaisuja sekä viestimällä keskeisillä kansainvälisillä ja alueellisilla foorumeilla, joissa käsitellään luonnonvarakysymyksiä. Paneelin puheenjohtajilla ja jäsenillä on aktiivinen rooli tulosten viestinnässä.
- Tutkimusaiheita valmistelevat panelistit ja heidän työryhmänsä sekä myös ohjausryhmän jäsenet. Hanke-ehdotukset käsitellään paneelin ja ohjausryhmän kokouksissa. Ohjausryhmä hyväksyy tutkimussuunnitelmat, paneeli valmiit tieteelliset raportit. Raportit vertaisarvioidaan.
- Kansainvälisen luonnonvarapaneelin tieteelliset raportit ovat koskeneet luonnonvarojen käytön ja ympäristövaikutusten irtikytöntä, kaupunkeja, vettä, metalleja, maaperää, elintarvikkeita, kauppaa, resurssitehokkuutta, vihreä teknologiaa ja globaaleja materiaalivirtoja.



Painopisteet ja tutkimuslinjat

Lähtökohtana *Theory of change*, politiikan kannalta relevantin tieteen kehittäminen

Painopistealueet:

1. Luonnonvarojen globaalin käytön ja kestävän käytön suuntaukset ja tulevaisuudennäkymät
 - Luonnonvarojen kestävän käytön mittarit ja data, skenaariot, GRO:t
2. Kestävä luonnonvarojen hallinta ilmastonmuutoksen, luonnon monimuotoisuuden ja saastumisen torjumiseksi
 - Luonnonvarojen kestävä käyttö kaupunkijärjestelmissä, keskeisissä arvoketjuissa, sektoreilla
3. Kestävä luonnonvarojen hallinta ihmisten terveyttä, hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta koskevien tehokkaiden toimien aikaansaamiseksi
 - Kestävyyismurrosten sosioekonomiset vaikutukset, terveys ja hyvinvointi
4. Kestävyyismurroksen mahdollistaminen
 - Kauppa ja rajat ylittävä luonnonvarojen käyttö, kestävän käytön edellyttämä rahoitus ja investoinnit, liiketoimintamallit, tekniset innovaatiot, digitalisaatio



Tilannekuvaa

- Toimintaympäristö muuttuu rajusti, polykriisi (UNEP)
- IRP:n suurimpia yksittäisiä tehtäväkokonaisuuksia ovat globaalin tietotokannan kehittäminen ja luonnonvarojen käytön skenaariot sekä *Global Resource Outlook* -lippulavajulkaisu (3. GRO 2028)
- Tietokannan kehittäminen pitkäjänteistä; voidaanko tuottaa myös alueellista / maakohtaista dataa, kehitysmaat painottavat tarvetta, samalla huolia laadun riittävydestä (*top-down*)
- GRO28:sta alustava suunnitelma, esim. painotetaanko myös sosioekonomisia vaikutuksia; julkaisutavoite tn UNEA9
- Uusi yksittäisiä hankesuunnitelmia; esim. kriittisten mineraalien tarve; akkujen kierrätys?; esim. tekstiiliteemaan ei vielä tekijöitä
- Rahoituksen ja muu voimavarojen vahvistaminen ajankohtainen kysymys



Tietoa IRP:n toiminnasta sekä kaikki julkaisut:

<https://www.resourcepanel.org/>

